

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci



**svým členům
i těm, kteří se k nám
ještě přidají ve zbylých
měsících roku 2011**

Vážení a milí přátelé vlastivědy,

po zaslouženém odpočinku v čase dovolených a prázdnin jsme pro vás opět připravili informaci o programu Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci v podzimních měsících roku 2011. Jistě - jak doufáme - zajímavý program vycházek, exkursí a přednášek začíná již v září vlastivědnou vycházkou po stopách bastionové pevnosti a olomoucké pevnosti bude věnována také další vycházka a přednáška. Ve spolupráci s katedrou historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého jsme připravili také seriál atraktivních přednášek o starověkém Egyptě. Naše odborné sekce žijí také čilým klubovým životem, do něhož se můžete zapojit i vy. Připravujeme také obnovu národopisné sekce, která měla ve Vlastivědné společnosti mnohaletou tradici. Zájemci o práci v této sekci se sejdou na úvodním setkání 24. listopadu.

Prostory Vlastivědného muzea procházejí v těchto dnech náročnou rekonstrukcí, a proto prosíme ještě chvíli o pochopení. Buduje se nový schůdnější vchod do muzea a připravují se nové instalace muzejních expozic. Již v říjnu by mělo být znova přístupné také trvalé zázemí pro naše přednášky i jiná setkání ve Václavkově sále a v Horní klubovně. Aktuální informace o případných změnách budou nadále uváděny v měsíčníku KDY-KDE-CO a rovněž v naší vývěsce na budově muzea.

Věřím, že si naši členové i široká olomoucká veřejnost vyberou z podzimní nabídky našich akcí, které jsou uvedeny v tomto listu. Těším se na setkání a přeji hodně zajímavých zážitků i v závěru tohoto roku.

Ján Kadlec
předseda VSMO

Jako v I. pololetí, ale i loni, předloni a v letech předchozích...

nezaměříme se jen na vzdělávací pořady v místnostech muzea, ale i ve zbytku roku 2011 bude dosti příležitostí k setkávání mimo muzejní budovu. Ta dokonce zpočátku dostanou v našem programu přednost, jak je dále uvedeno.



Například vlastivědná vycházka za poznáním pamětihodností Michalského návrší (na snímku ze 7. května 2011) dostane v úterý 13. září logické pokračování v komentované prohlídce chrámu sv. Michala.



Také příznivci archeologie se ještě letos vydají do přírody, aby pokračovali v hledání dávno zmizelých skutečností při prodloužení expedice z letošního 28. května za zbytky hradu Drahotuše, zaniklého někdy v 16. století (na snímku). V sobotu 24. září bude cesta pokračovat k dávnému keltskému oppidu Obírka, v říjnu se vydají do okolí Svatého Hostýna. (Snad bude lepší počasí, než bylo letos v květnu.)

VYCHÁZKY – EXKURZE



V čase dosud neukončených stavebních úprav v objektu Vlastivědného muzea – ale také z již vžitě tradice – budeme ve zbytku léta do podzimních dnů více spoléhat na setkání ve volném prostoru mimo muzejní prostory, což se týká celé naší nabídky v měsíci září i na počátku října:

V neděli 11. září – v rámci Dnů evropského kulturního dědictví vycházka **od Korunní pevnůstky k Salzerově redutě** a do prostoru někdejších vodních pevnůstek v budoucí městské čtvrti Šantovka. Vede Ján Kadlec, sekce Historická Olomouc. Sraz ve **14 hodin** před Korunní pevnůstkou.

V úterý 13. září – komentovaná **prohlídka chrámu sv. Michala**, jeho nových zvonů, varhan a ostatních pozoruhodností. Provází Ing. Ladislav Kunc, sekce hudební. Sraz v **17 hodin** před kostelem na Žerotínově náměstí.

V sobotu 17. září – vlastivědná vycházka **za humny městské památkové rezervace** (ulicí Koželužskou, Sokolskou, Studentskou atd.). Vede PhDr. Milan Tichák, sekce Historická Olomouc. Sraz ve **14.30 hodin** u muzea na nám. Republiky.

V sobotu 24. září – **archeologická exkurze** na dávné keltské oppidum **Obírka** (pokračování stejné akce z května 2011).

Podobně jako při minulých setkáních tohoto druhu bude sraz na bývalém autobusovém nádraží u tržnice v **9 hodin**, odjezd vlastními auty (opět s volnými místy pro zájemce – nutno však dopředu oznámit vedoucí výpravy PhDr. Pavlíně Kalábkové na tel. 603 591 821 nebo e-mail pavlina.kalabkova@upol.cz).

Tutéž **sobotu 24. září** pojedeme na letošní poslední **ZÁJEZD**, tentokrát **do Moravského Krumlova** (k prohlídce slavné Muchovy Slovanské epopoje) se zastávkou v Ivančicích (pamětní síň tamních rodáků Alfonse Muchy a herce Vladimíra Menšíka). Odjezd v **7 hodin** z bývalého autobusového nádraží u tržnice.

(POZNÁMKA: Vzhledem k nové výši vstupného v navštívených objektech jsme museli upravit i cenu zájezdu na 440 Kč, pro důchodce na 350 Kč).

V sobotu 1. října se sekcí Historická Olomouc **do fortu č. II ve Chválkovicích**. Vede Ján Kadlec, sraz ve **14 hodin** před vstupem do pevnosti. (Z města nejlépe autobusem MHD č. 11 na zastávku Selské náměstí.)

Ve středu 5. října – houbařská expedice se sběrem hub pro výstavu HORTIKOMPLEX, která se pak uskuteční ve dnech 6. až 9. října na výstavišti FLORA Olomouc. Vede Ing. Jiří Lazebníček, sekce přírodovědná. Odjezd vlakem z Olomouce hl. n. v **7.36 hodin** do Hrubé Vody zastávky. (tam 8.02). Zpět autobusem MHD ze Svatého Kopečka.

V sobotu 8. října od jara odložená dopolední vycházka kolem **stromů s léčivou mocí** i za dalšími zajímavostmi Smetanových sadů. Vede PaedDr. Tomáš Homola, sekce přírodovědná. Sraz v **9.30 hodin** u Smetanova pomníku.

V sobotu 15. října – poslední **archeologická exkurze**. Po místech dávného dolování na **Svatém Hostýně** a okolí nás provede pan Dalibor Kolbinger na pozvání sekce archeologické. Odjezd od tržnice v **9 hodin** za stejných podmínek jak uvedeno u akce 24. září.

Příznivce historie města Olomouce můžeme dopředu pozvat na následující akci, kterou opět bude až tradiční **NOVOROČNÍ SETKÁNÍ** s krátkou vlastivědnou procházkou, tentokrát od někdejší Nové brány k bráně Hradské na Předhradí. Sraz u muzea na náměstí Republiky **1. ledna 2012 ve 14.30 hodin**. Vede PhDr. Milan Tichák.

PŘEDNÁŠKY – BESEDY

S kratšími dny a předpokládaným chladnějším počasím od října až do konce roku přichází naše nabídka už jen na akce v prostorách Vlastivědného muzea, podle aktuální situace ve Václavkově sále nebo v Horní klubovně vždy od 17 hodin (s dále uvedenou výjimkou).

Na úterý 4. října připravila archeologická sekce první z třídílné série přednášek našich předních znalců z oboru egyptologie:

Česko-slovenské archeologické výzkumy v súdanském Wad Ben Naga. Přednáší PhDr. Pavel Onderka z Náprstkova muzea v Praze.

Na čtvrtek 6. října nás pozvala literárně historická sekce na besedu se členy slovesné redakce **Českého rozhlasu Olomouc** Miroslavem Kobzou a Janem Sulovským v prostorách ČRO na Horním náměstí 21. Sraz v **16.50 hodin** před budovou rozhlasu!

Ve čtvrtek 13. října – přednáška sekce Historická Olomouc na téma **Zapomínané příběhy tří olomouckých pomníků**. Přednese PhDr. Milan Tichák.

V pátek 14. října v 15 hodin se uskuteční tradiční setkání **sekce dějin lékařství** s přednáškami:

Prof. MUDr. et Ing. Petr Hlušík, Ph. D.: Plasticita motorického systému mozku.

Doc. MUDr. Pavel Maňák, CSc.: Klavírní virtuozové po ztrátě pravé ruky.

V úterý 18. října druhá část poznání starověkých dějin připraveného sekcí archeologickou: **Ptolemaiovské a římské Théby**. Přednese PhDr. Filip Coppens, Český egyptologický ústav FF UK v Praze.

Ve čtvrtek 20. října na pozvání sekce historické připomene PhDr. Antonín Kalous z katedry historie FF UP osobnost uherského krále **Matyáše Korvína** (1443–1480) a jeho vztah k Olomouci.

Ve čtvrtek 27. října nabízí sekce hudební besedu s PhDr. Ingrid Silnou, Ph. D., na téma **Věžní hudba** v minulých časech olomouckého regionu.

•

Ve čtvrtek 3. listopadu promluví PhDr. Michael Viktorík z katedry historie Filozofické fakulty UP **o dalších osudech olomoucké pevnosti v 19. století**. Připravila sekce historická.

V úterý 8. listopadu pokračuje cyklus připravený archeologickou sekcí přednáškou Prof. PhDr. Ladislava Bareše, CSc., z Českého egyptologického ústavu FF UK v Praze: **Šachtové hrobky v Abusíru** z poloviny 1. tisíciletí př. n. l.

Na čtvrtek 10. listopadu připravila literárně historická sekce přednášku Prof. PhDr. Marie Sobotkové, CSc., z katedry slavistiky FF UP: **Kapitoly z historie a současnosti česko-polských literárních vztahů**.

Ve čtvrtek 24. listopadu úvodní beseda pro přátele lidového umění **k zahájení činnosti obnovené sekce národopisné**. Vede Mgr. Kateřina Vaňková.

•

Dodatečně (včas a obvyklým způsobem) sdělíme datum konání **koncertu v kapli Božího těla** s hudbou dvou vzdálených a rozdílných epoch – z díla olomouckých rodáků Gottfrieda Fingera a Emila Viklického, připravovaného naší sekcí hudební.

•

Ve čtvrtek 1. prosince druhá část pořadu (z 2. prosince 2010) připraveného společně sekcí hudební a literárně historickou: **Literární a hudební odkaz Adama Michny z Otradovic**. Hovoří Ing. Ladislav Kunc a Mgr. Jana Loskotová, houslový part přednese Mgr. Jiří Suchomel.

Na čtvrtek 8. prosince připravila sekce přátel Slovanského gymnázia besedu **o minulosti, současnosti a (snad) i budoucnosti budov gymnázia**. Promluví Ing. arch. Antonín Škamrada, Ing. arch. Miloslav Pospíšil a ředitel Slovanského gymnázia RNDr. Radim Slouka.

V pátek 9. prosince v 15 hodin další setkání **sekce dějin lékařství** s přednáškami:

PhDr. Jiří Vidlička – Vzpomínka na prof. MUDr. Eduarda Wondráka, dlouholetého předsedu sekce dějin lékařství VSMO.

MUDr. Šárka Fritscherová – nové trendy a pokrok v anesteziologických technikách.

Ve čtvrtek 15. prosince závěrečné setkání sekce Historická Olomouc s bilancí činnosti v uplynulém roce a besedou **o stavebním vývoji olomouckých předměstí** (s použitím starých leteckých snímků z roku 1927). Hovoří PhDr. Milan Tichák.



Znovu ve Václavkově sále. Po několikaleté odmlce jsme letos v dubnu mohli opět vyzkoušet velký Václavkův sál po všestranné rekonstrukci, mimo jiné při přednášce Dr. Zdeňka Kašpara z dějin olomoucké židovské komunity (21. dubna 2011).



Tradiční místo našich setkání – Horní klubovna v 1. poschodí muzejní budovy – bylo v létě z důvodů různých stavebních prací mimo provoz. V závěru října však už bude dokonce možnost volby mezi Václavkovým sálem a znovu otevřenou klubovnou. Bude-li zájem posluchačů větší (jaký byl např. o přednášku Dr. Michaela Viktoríka o pramenech poznání dějin olomoucké pevnosti 24. března – na snímku), budeme volit prostor tomu přiměřený.

A NEJEN TO...

Výčet pořadů připravených na poslední čtvrtletí roku 2011 sekcemi historickou, přírodovědnou, hudební, literárně historickou, archeologickou, sekcí Historická Olomouc, sekcí pro dějiny lékařství či přátel Slovanského gymnázia není zdaleka vyčerpána naše nabídka na užitečné a jistě i poučné využití volného času. V duchu mnohaleté tradice lze i ve zbytku roku získávat nové poznatky v užším kolektivu dalších, speciálně zaměřených sekcí:

SEKCE GENEALOGICKÁ A HERALDICKÁ nabízí například bohaté zkušenosti a konkrétní pomoc při sestavování rodokmenů i v dalším soukromém bádání o minulosti rodů a rodinných sídel. Schází se pravidelně vždy poslední **úterý** v měsíci, tedy 27. září, 25. října a 29. listopadu v pracovní místnosti VSMO v takzvaném domečku na dvoře muzea vlevo od **15.45 hodin**.

Ve stejné místnosti se rovněž pravidelně schází **SEKCE FOTOGRAFICKÁ** každou sudou **středu** (tj. 7. a 21. září, 5. a 19. října atd.) v **16 hodin**. Rádi zde uvítají další zájemce o nové poznatky v družném kolektivu lidí s mnoha zkušenostmi v oboru fotografie.

Rovněž **ve středu**, ale naopak každou lichou (14. září, 12. a 26. října, 9. a 23. listopadu atd.) od **17 hodin** mívá tamtéž pravidelná setkání **SEKCE ASTROLOGICKÁ**.

Každý **pátek** si tutéž místnost VSMO vyhradila pro své schůzky **sekce ESPERANTO**. Od **16 hodin** tam (každý pátek) probíhá výuka esperanta pod vedením Ing. Michala Balíka i pro zájemce z řad veřejnosti.

Sobotní dopoledne (v Horní klubovně, příp. ve Václavkově sále) vždy od **8 hodin** si ke svým pravidelným setkáním zvolili členové dalších dvou sekcí:

KAKTUSÁŘI se ke schůzkám doplněným odbornou přednáškou scházejí tradičně vždy v první sobotu v měsíci, tedy letos ještě 1. října, 5. listopadu a 3. prosince.

SEKCE NUMIZMATICKÁ si pro své tradiční schůze spojené vždy s přednáškou a také malou sběratelskou burzou vybrala předposlední sobotu každého měsíce: 17. září, 22. října, 19. listopadu, případně po dohodě ještě v jiném termínu.

Neposlední nabídkou, která bude platit i v podzimních měsících (dokud porostou houby), je **HOUBAŘSKÁ PORADNA** naší **sekce přírodovědné** (Ing. Jiří Lazebníček a spolupracovníci).

Zájemcům bude opět k dispozici **každé pondělí** v místnosti VSMO od **16 do 17.30 hodin**.

Pravidelný kontakt pro dotazy všeho druhu, náměty i přání (příp. stížnosti), prodej publikací apod.:
každé **pondělí** od 14 do 16 hodin,
každý **čtvrtek** od 15 do 17 hodin
v místnosti VSMO v „domečku“ ve dvoře Vlastivědného muzea v Olomouci na nám. Republiky 5.
V uvedených pracovních časech i telefonicky na čísle **585 515 125**.

Rádi zde ovšem přivítáme i nové zájemce o členství v naší společnosti (již pro rok 2012).

Důvody slavit jubilea

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci se ráda hlásí k staré tradici trvající už 128 let, i když s jedním nedobrovolným přerušením mezi léty 1951 a 1968. K dávné tradici vlastivědných snah se však přiznávají i jednotlivé složky VSMO – naše odborné sekce. V letošním roce k tomu měly důvod hned dvě z nich:

Na své pravidelné schůzce 18. března 2011 si členové **sekce dějin lékařství** připomněli, že od vzniku jejich kolektivu uběhlo už 55 let. Snad s o něco větším zájmem než dnes (když možnosti legálního sdružování byly za totality velmi omezeny) vznikl za účasti několika vynikajících olomouckých lékařů – vědců a pedagogů kroužek zájemců o historii medicíny už v roce 1955 a po obnovení činnosti VSMO roku 1968 se stal její tradiční součástí.

V červnu letošního roku zase příznivci mezinárodního jazyka **esperanto**, sdružení už několik let (s jistým přerušením opět) v příslušné sekci VSMO, oslavili důstojným způsobem dokonce 100. výročí založení spolku *Esperantista societa en Olomouc*, první veřejné organizace těch, kteří si osvojili či chtěli osvojit jazyk porozumění mezi národy celého světa, což připomínala mimo jiné už od února výstava pečlivě připravená členy naší sekce v olomoucké Vědecké knihovně. Hlavní slavnostní den pak proběhl 11. 6. 2011 za účasti asi 40 pozvaných esperantistů z celé republiky na Horním náměstí u Arionovy kašny a končil u známého pomníku ve Smetanových sadech.



Pozvání k oslavě esperantského jubilea u památného stromu s pomníkem ve Smetanových sadech neodmítl ani primátor města Olomouce.